

ACTA NEUROPSYCHIATRICA

OFFICIEEL WETENSCHAPPELIJK ORGAAN VAN HET I G B P
(INTERDISCIPLINAIR GENOOTSCHAP VOOR BIOLOGISCHE PSYCHIATRIE)

3^e JAARGANG NUMMER 3 - SEPTEMBER 1991

De biologische psychiatrie op weg naar de toekomst en de gevaren van vooruitgang
H.M. van Praag

De cognitieve neurobiologie van schizofrenie
R.J. van den Bosch

Meten van slaap als hersen(dys)functie via polysomnografie
B. van Sweden, A. Wauquier, J.B.A.M. Arends, A.C. Declerck

EEN HARTVERWARMEND HERSTEL...

Is een mooiere beloning voor uw zorg en expertise denkbaar? Bij de integrale behandeling van uw depressieve patiënt past een "integrale medicatie". TOLVON bijvoorbeeld. Want TOLVON doet meer dan alleen de stemming verbeteren. TOLVON verbetert ook de slaap en heeft bovendien een uitgesproken anxiolytische werking.¹

¹ Hamouz et al. Pharmakopsychiatrie 1980: 13:79-83.

Tolvon® 60 1 dd bij depressie

Samenstelling Per tablet 10, 30 of 60 mg mianserinehydrochloride. Antidepressivum. **Indicaties** Depressie. **Contra-indicaties** Epilepsie, manie. **Waarschuwingen/Voorzorgsmaatregelen** Aangezien Tolvon gedurende de eerste dagen van de behandeling slaperigheid kan veroorzaken mogen patiënten die met Tolvon worden behandeld geen handelingen verrichten waaraan risico's zijn verbonden.

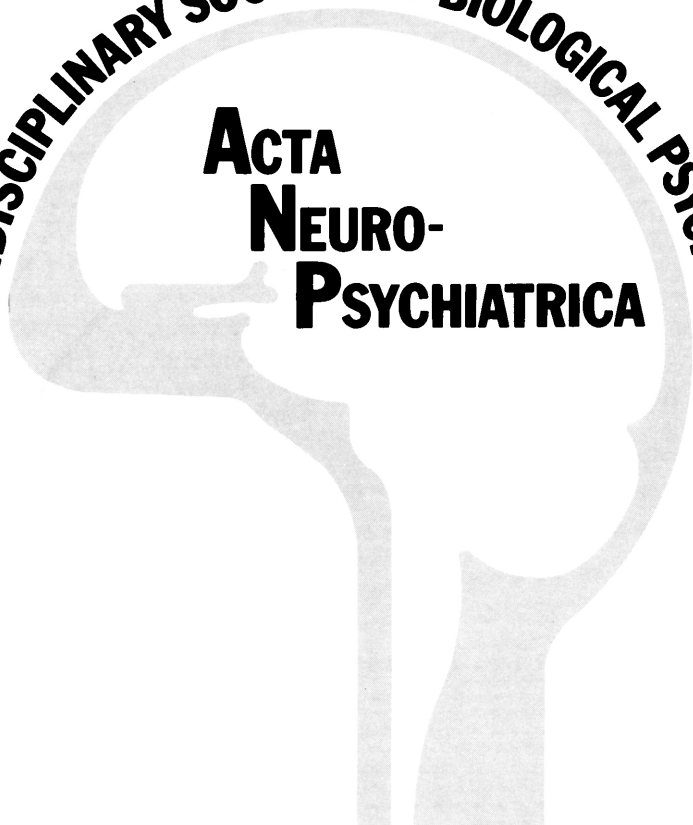
Tolvon kan beenmergdepressie veroorzaken. Deze treedt meestal na 4 à 6 weken behandeling op en is in het algemeen reversibel na staken van de behandeling. Wanneer een patiënt verschijnselen vertoont die wijzen op een infectie, moet het bloedbeeld worden gecontroleerd

Het optreden van beenmergdepressie, geelzucht, convulsies of hypomanie maakt stoppen van de behandeling noodzakelijk. Bij diabetici en patiënten met hart-, nier- of leverafwijkingen moeten de normale voorzorgsmaatregelen in acht worden genomen en gelijktijdig toegevoerde geneesmiddelen zorgvuldig worden gedoseerd. **Bijwerkingen** Acute beenmergstoornissen (agranulocytose, aplastische anemie, trombocytopenie), leverfunctiestoornissen, hepatitis, orthostatische hypotensie, huiduitslag, arthralgie, artritis, convulsies, hypomanie, gynaecomastie, oedeem, gewichtstoename. Slaperigheid tijdens de eerste dagen van de behandeling. **Gebruik tijdens zwangerschap en lactatie** Bij de mens bestaan over het gebruik van Tolvon in de zwangerschap en gedurende de periode waarin borstvoeding wordt gegeven onvoldoende gegevens om de mogelijke schadelijkheid te beoordelen. **Interacties** Tolvon kan de centrale werking van alcohol versterken. Tolvon niet gelijktijdig met MAO-remmers toedienen, of binnen twee weken na beëindiging van een behandeling met deze middelen. **Dosering Volwassenen:** De begindosering bedraagt 30 of 40 mg per dag, en dient te worden aangepast op geleide van het therapeutisch effect. **Ouderen:** De begindosering bedraagt maximaal 30 mg per dag, en dient geleidelijk onder nauwkeurige controle te worden verhoogd. **Kinderen:** Een dosering kan niet worden gegeven, omdat klinische ervaring ontbreekt. Verschijnselen van acute overdosering blijven gewoonlijk beperkt tot slaperigheid. Er bestaat geen specifiek antidotum. Behandeling bestaat uit maagspoelen, symptomatische behandeling en ondersteuning van de vitale functies. **Verpakkingsvorm** 3 doordrukstrips met 30 tabletten à 10 mg, 3 doordrukstrips met 20 tabletten à 30 mg, 3 doordrukstrips met 10 tabletten à 60 mg. Volledige productinformatie kunt u aanvragen bij: Organon Nederland bv, Wethouder van Eschstraat 1, 5342 AV Oss.

Organon Nederland bv

INTERDISCIPLINARY SOCIETY OF BIOLOGICAL PSYCHIATRY

**ACTA
NEURO-
PSYCHIATRICA**

ACTA NEUROPSYCHIATRICA

OFFICIAL SCIENTIFIC ORGAN OF THE IGBP
(INTERDISCIPLINARY SOCIETY OF BIOLOGICAL PSYCHIATRY)

VOLUME 3 NUMBER 3 - SEPTEMBER 1991

CONTENTS

From the editor

From the board

Biological psychiatry marching towards the future and the perils of progress H.M. van Praag	36
Cognitive neurobiology of schizophrenia R.J. van den Bosch	42
Measuring sleep (dys)function by polysomnography B. van Sweden, A. Wauquier, J.B.A.M. Arends, A.C. Declerck	48
-

ACTA NEUROPSYCHIATRICA

Officieel orgaan van het Interdisciplinair Genootschap voor Biologische Psychiatrie

---

ISSN 0924-2708

Reed Healthcare Communications bv,
Reaal 2, 2353 TL Leiderdorp,
Postadres: Postbus 182, 2350 AD Leiderdorp.
Tel.: 31 -(0)71-415151.
Fax: 31 -(0)71-414923.

Redactie

Prof.dr. A.R. Cools
Dr. H.J.A. De Cuyper
Dr. H.A.H. D'haenen
Prof.dr. J. Korf
Prof.dr. F.H.M. Verhey

Eindredactie

Dr. M.J.A.J.M. Hoes

Redactiesecretaris

G.S.P. Reehuis

Redactiesecretariaat

Mw. S.J.M. Wernars
Postbus 182
2350 AD Leiderdorp
Tel.: 31 -(0)71-415151.
Fax: 31 -(0)71-414923.

Advertenties: Voor alle inlichtingen;
Reed Healthcare Communications bv,
Reaal 2, 2353 TL Leiderdorp.
Tel.: 31 -(0)71-415151.
Postadres: Postbus 182,
2353 AD Leiderdorp.

Abonnementen: Kunnen ieder moment worden aange-
gaan voor minimaal één jaar en worden stilzwijgend
telkens voor een jaar verlengd, indien niet minimaal zes
weken voor afloop een opzegging is ontvangen.

Voor Nederland f 60,- incl. BTW.

Voor België Bfrs. 1500,- p.a.; psychiaters in opleiding
Bfrs. 1000,-.

Leden van het IGBP en psychiaters in opleiding ontvan-
gen Acta Neuropsychiatria gratis.

Overige landen US \$ 30,- p.a. + verzendkosten.

Abonnementsgeld overmaken naar giro 4368301, ten
name van Reed Healthcare Communications bv, Reaal 2,
2353 TL Leiderdorp.

Losse nummers: f 20,- per stuk excl. BTW en verzend-
kosten.

Frequentie 4x per jaar.

Copyright:

REED
HEALTHCARE
COMMUNICATIONS

Niets uit deze uitgave mag worden gefotocopiëerd en/of verveelvou-
digd zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Acta Neuropsychiatria is het officiële orgaan van het
Interdisciplinair Genootschap voor Biologische Psy-
chiatrie (IGBP).

Redactie-adviesraad

Prof.dr. H. Van Den Berghe, Leuven
Prof.dr. B. Bohus, Haren
Prof.dr. R.J. van den Bosch, Groningen
Prof.dr. C.H.M. Brunia, Tilburg
Prof.dr. E.J. Colon, Poortugaal
Prof.dr. P. Cosyns, Edegem
Dr. M. Danhof, Leiden
Dr. M.P. Derde, Brussel
Prof.dr. J. Godderis, Leuven
Dr. W.P. Haaijman, Lent
Prof.dr. R.H. van den Hoofdakker, Groningen
Dr. C. Hooijer, Amsterdam
Prof.dr. B. Van Houdenhove, Leuven
Prof.dr. J. Jolles, Maastricht
Prof.dr. L. Kaufman, Brussel
Drs. G.A.S. Koster van Groos, Rosmalen
Prof.dr. M. Kuilman, Utrecht
Dr. A.J.M. Loonen, Vught
Prof.emer.dr. A. Lowenthal, Antwerpen
Dr. P. Moleman, Rotterdam
Prof.dr. M. Niermeyer, Rotterdam
Prof.dr. R. Nieuwenhuys, Nijmegen
Prof.dr. S.J. Nijdam, Milsbeek
Prof.dr. J. Peuskens, Kortenberg
Prof.dr. J.M. van Ree, Utrecht
Prof.dr. J. De Roeck, Edegem
Dr. C.J. Slooff, Groningen
Prof.dr. E. Thierry, Gent
Prof.dr. F. Tilders, Amsterdam
Prof.dr. D.H.G. Versteeg, Utrecht
Dr. T.B. Vree, Nijmegen
Dr. T.A.C.M. van Woerkom, Den Haag

Acta Neuropsychiatria is opgenomen in Excerpta Medica database EMBASE

INFORMATIE VOOR AUTEURS

Het doel van de Acta Neuropsychiatrica (Acta Neuropsychiat.) is het bevorderen van de kennis en het gebruik van neuropsychiatrische gegevens in de dagelijkse medische praktijk in het Nederlandse taalgebied. Onder neuropsychiatrie wordt verstaan de studie en toepassing van de wetenschappelijk gefundeerde kennis en ervaring van de relatie tussen het zenuwstelsel en psychiatrische stoornissen. Daarom dient de klinische relevantie van artikelen op de voorgrond te staan. Het tijdschrift volgt de meest recente editie van 'Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals' (zie Br.med. J. 1988; 296:401-5. of Ann int. Med. 1988; 108: 258-65). De volgende richtlijnen worden aan de inzender van kopij extra onder de aandacht gebracht.

1. Overzichtsartikelen en origineel onderzoek worden door de redactie in beoordeling genomen. Aanbieding bij de Acta Neuropsychiat. impliceert dat het manuscript niet tegelijkertijd elders is aangeboden ter beoordeling, is geaccepteerd of gepubliceerd.
2. Men dient te overleggen een schriftelijke verklaring van:
  - a. goedkeuring van onderzoek door de plaatselijke ethische commissie, informed consent, conformering aan de Verklaring van Helsinki.
  - b. accoord van personen die als "persoonlijke mededeling" worden geciteerd.
  - c. toestemming van auteur en uitgever van eerder gepubliceerd en overgenomen materiaal.
  - d. accoord van alle auteurs en andere personen die met name in of bij het artikel als contribuant genoemd worden (een auteur is iemand die aanzienlijk heeft bijgedragen aan zowel a) ontwerp van de studie of analyse en interpretatie van de resultaten, als aan b) het schrijven of herzien van het manuscript en c) het aangeboden manuscript heeft goedgekeurd. Uitsluitende deelname aan fondswerving of aan het verzamelen der gegevens rechtvaardigt geen auteurschap).
3. Door inzending van de kopij stemt de auteur ermee in dat de publicatierechten ingeval van acceptering van het manuscript aan de uitgever van Acta Neuropsychiat. zijn overgedragen. Tevens is men accoord dat de redactie voor het manuscript extern advies kan inwinnen.
4. Vervaardig het manuscript met typemachine of printer op *degelijk A4 papier* met 2.5 cm marges en *dubbele interlinie*. Begin op een nieuw vel met:
  - titelpagina (titel artikel, titel namen en werkplaats van auteurs, eventuele dankbetuiging, correspondentie-adres van één auteur met telefoonnummer eventueel telefaxnummer), financiers,
  - samenvatting in het Nederlands (max. 150 woorden; doel onderzoek, gehanteerde procedures, belangrijkste resultaten, voornaamste conclusies; vermeld nieuwe en belangwekkende aspecten van het onderzoek) met 3 à 10 sleutelwoorden, werktitel (max. 3 woorden),
  - engeltalige titel, summary en key-words,
  - inleiding,
  - materiaal en methode(n),
  - resultaten (statistische bewerkingen dienen op grond van de vermelde gegevens te kunnen worden nagerekend),
  - discussie,
  - literatuur,
  - titel en legenda figuren en tabellen (de laatste nummeren met romeinse cijfers),
  - legenda bij figuren en tabellen in het Engels en het Nederlands.Doublures van figuren en tabellen dienen te worden vermeden.
Nummer alle pagina's in de rechterbovenhoek en geef in de kantlijn duidelijk aan waar de figuren en tabellen dienen te worden geplaatst. Elk van beide artikelen sub I mogen niet langer zijn dan 3000 woorden, inclusief figuren, tabellen en literatuur. Men hantere de voorkeurspelling volgens de meest recente editie van de dikke van Dale. De "ik" of "wij" vorm dient te worden vermeden.
5. De literatuur wordt genummerd op volgorde van citering in de tekst. In de tekst worden referenties met nummer (in superscript) en niet met naam vermeld.
De redactie adviseert u de referenties bij een artikel tot 25 referenties te beperken.
6. Figuren dienen als glanzende zwart/wit foto's in enkelvoud te worden aangeleverd, verpakt op karton. Kleurenfoto's worden geplaatst indien de auteur de lithokosten bij acceptatie van het manuscript voldoet. Alle illustraties dienen in de rechterbovenhoek aan de achterkant in zacht potlood de naam van de eerste auteur en het figuurnummer te dragen .
7. Alle kopij wordt ten minste door de redactie beoordeeld. De auteur ontvangt bericht van ontvangst van het manuscript en krijgt binnen twee maanden daarna bericht over de beoordeling van het manuscript. De redactie behoudt zich het recht voor waar nodig de stijl van het manuscript bij te stellen vanwege de uniformering voor het Tijdschrift.
8. Medicamenten of farmaca worden met generische naam vermeld. Bij eerste vermelding worden tussen twee haakjes alle merknamen van de stof in Nederland en/of België éénmalig vermeld.
9. De auteur ontvangt kosteloos vijf extra nummers van de aflevering van de Acta waarin zijn artikel geplaatst is, meestal binnen enkele weken na de publicatie. Hij kan bij acceptatie van zijn manuscript één of meerder honderdtallen overdrukjes voor eigen rekening bestellen. Deze dienen vier weken voor publicatie van het manuscript te zijn voldaan bij de Uitgever.
10. Men zendt het origineel en 3 deugdelijke copieën en gaarne een diskette van het definitieve manuscript naar het redactiesecretariaat, t.a.v. de heer G. Reehuis of mevrouw S.J.M. Wernars, Postbus 182, 2350 AD Leiderdorp. Het begeleidend schrijven dient de volgende informatie te bevatten:
  - a. eventuele eerdere of dubbele publicatie of aanbieding van een deel of delen van de studie,
  - b. financiële of andere belangen die tot een belangenconflict kunnen leiden,
  - c. naam, adres, telefoon- en eventueel telefaxnummer van de corresponderende auteur.

VAN DE REDACTIE

Op 4 en 5 april is in Groningen een dubbel lustrum gevierd, het vijftienvijftig jarig bestaan van zowel de afdeling Biologische Psychiatrie van het Academisch ziekenhuis aldaar als van het Interdisciplinair Genootschap voor Biologische Psychiatrie. Op het lustrumcongres is een uitgebreid palet van biologisch-psychiatrische vraagstukken en verworvenheden aan de orde geweest. Hieruit blijkt ook helder en klaar hoezeer "Groningen" in deze, school gemaakt heeft. De feestrede was zonder enige twijfel de lezing van de auctor intellectualis van beide jubilaranten, te weten Prof.dr.H.M. van Praag. Twee van zijn medewerkers, Prof.dr.R.H. van den Hoofdakker en Prof.dr. J.Korf, beiden vanaf het eerste uur verbonden aan de Groningse kliniek, hebben ook in de organisatie van dit lustrum een belangrijke bijdrage geleverd. Van Praag is thans Silverman Professor en voorzitter van de afdeling Psychiatrie van het Albert Einstein College of Medicine en Hoofdpsychiater van het Montefiore Medisch Centrum. Hij heeft sinds 1982 binnen deze twee instituten vrijwel de volledige psychiatrische zorg van de Bronx (1,2 miljoen inwoners) weten te integreren. Op een, zoals steeds, inspirerende wijze heeft hij in zijn voordracht een pleidooi gehouden voor verdere integratie van de (Biologische) Psychiatrie in de opleiding, voor verdere verbeteringen in de diagnostiek van psychiatrische stoornissen, voor het effectieve gebruik van onderzoeksbevindingen in de dagelijkse praktijk en voor een functionele psychopathologie en psychofarmacotherapie. Hij laat ook duidelijk zien hoe belangrijk de Biologische Psychiatrie is geweest voor het verlenen van een wetenschappelijk gefundeerde sokkel aan de psychiatrie. De Redactie van de Acta Neuropsychiatrica is verheugd U in dit en het volgende nummer diverse belangrijke bijdragen aan dit symposium in uitgeschreven vorm te kunnen presenteren. Ere wie ere toekomt, het eerste artikel van dit nummer is de lezing van Professor van Praag, die daarmee het vaandel draagt van de lustrumbijdragen. De Redactie wenst hem en de jubilaranten toe dat de ingeslagen weg verder gevolgd mag worden en hoopt daaraan, conform de doelstellingen van de Acta Neuropsychiatrica, zelf een actieve bijdrage te leveren.

SYMPOSIUM AANKONDIGING

Didactisch symposium Interdisciplinair Genootschap voor Biologische Psychiatrie, sectie Klinische Psychiatrie, van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie:	12.15 - 12.40 uur: Algemene discussie
	12.40 - 14.00 uur: Lunch, tentoonstelling
'Nieuwe ontwikkelingen in de neuropsychiatrie' Bipolaire stoornissen - I	<i>Voorzitters: Dr. C.J. Slooff, Assen en Prof. dr. F.H.M. Verhey, Maastricht</i>
Datum: vrijdag 25 oktober 1991 Plaats: AMC Amsterdam	14.00 - 14.35 uur: 'Differentiaal diagnostiek van affectieve stoornissen' Dr. M.J.A.J.M. Hoes, Tiel
09.00 - 10.00 uur Registratie en koffie; tentoonstelling	14.35 - 15.10 uur: 'Alternatieve behandelstrategieën voor lithium' P.F. Bouvy, Den Haag
<i>Voorzitters: T. Kuypers, Utrecht en Prof.dr. A.R. Cools, Nijmegen</i>	
10.00 - 10.35 uur: 'Functionele anatomie bij stemmingsstoornissen' Dr. T.C.A.M. van Woerkom, Den Haag	15.10 - 15.45 uur: 'Vóórkomen, beloop en behandeling van rapid-cycling bipolaire stoornissen'. Dr. H.J.A. De Cuyper, Leuven
10.35 - 11.10 uur: 'Preklinische evidentie voor de rol van serotonine bij depressies' Dr. B. Olivier, Weesp	15.45 - 16.15 uur: Algemene discussie
11.10 - 11.40 uur: Pauze, koffie, tentoonstelling	16.15 - 17.00 uur: Aperitief
11.40 - 12.15 uur: 'Beeldvormende technieken bij stemmingsstoornissen' Prof.dr. J. Korf, Groningen	<i>Aanmelding: Stichting TGO Postbus 189 9200 AD Drachten Telefoon: 05128-1485</i>

MEDEDELINGEN VANUIT HET BESTUUR

Zoals bekend werd op vrijdag 27 januari jongstleden door het IGBP een symposium georganiseerd met als thema 'Psychologie en Biologie van Angststoornissen'. Tijdens dit zeer druk bezochte symposium werd aangekondigd dat op korte termijn een boekwerkje zou worden uitgegeven met daarin de gebundelde voordrachten. Door allerlei omstandigheden is het tot op heden niet gelukt dit te realiseren; het boekje zal naar alle waarschijnlijkheid pas in het najaar van 1991 verschijnen. In de verschillende hoofdstukken zal aandacht geschonken worden aan de diagnostiek, biologische achtergronden en behandelingsstrategieën van angststoornissen. De uitgave zal onder meer verkrijgbaar zijn bij het Secretariaat van het IGBP.

Wat betreft de wetenschappelijke activiteiten van het IGBP wil het Bestuur nu reeds melding maken van het geplande symposium op vrijdag 27 maart 1992. Dit symposium, georganiseerd door het IGBP in samenwerking met de secties Psychiatrie en Zwakzinnigenzorg, en Klinische Psychiatrie van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie, zal gewijd zijn aan de diagnostiek en behandelmogelijkheden van zelfverwendend gedrag bij mentale retardatie. Gezien de ernst en de relevantie van dergelijke gedragsstoornissen zal dit symposium ongetwijfeld grote belangstelling trekken.

Tenslotte wil het Bestuur gaarne het - in principe jaarlijkse - nascholingsproject voor huisartsen onder uw aandacht brengen. Het project zal dit jaar voor het eerst plaatsvinden op 29 oktober en 5 november 1991 in Rotterdam met als thema 'Nervositeit, Angst en Depressie'.

Namens het Bestuur van het IGBP,

Dr. W.M.A. Verhoeven, secretaris.

INTERDISCIPLINAIR GENOOTSCHAP VOOR BIOLOGISCHE PSYCHIATRIE

secretariaat: Postbus 5, 5800 AA Venray, Nederland

AANMELDINGSFORMULIER LIDMAATSCHAP I.G.B.P.

Ondergetekende meldt zich hierbij aan als lid van het Interdisciplinair Genootschap voor Biologische Psychiatrie.

De contributie bedraagt f 50,— per jaar, waarbij inbegrepen een abonnement op de Acta Neuropsychiatria (4× per jaar) en supplementen.

(U ontvangt hiervoor t.z.t. een accept-girokaart)

Naam: .....

Functie: .....

Adres: .....

Postcode-Woonplaats: .....

Handtekening: .....